

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Vanha-Similä, Maria

Title: Maaseudun naisten arki alkoi muuttua 1960-luvulla

Year: 2024

Version: Published version

Copyright: © 2024 kirjoittaja

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Vanha-Similä, M. (2024, 5.12.2024). Maaseudun naisten arki alkoi muuttua 1960-luvulla.

Tiedonportti : Jyväskylän yliopiston tieteen digilehti.

<https://www.jyu.fi/fi/blogikirjoitus/maaseudun-naisten-arki-alkoi-muuttua-1960-luvulla>

Maaseudun naisten arki alkoi muuttua 1960-luvulla

Toisen maailmansodan jälkeen Suomessa maaseutu kuhisi ihmisiä ja elämää. Siirtolaiset ja rintamamiesperheet aloittelivat uutta elämää vastaperustetuilla pientiloilla, jotka osaltaan ylläpitivät maaseutuväestön korkeaa määrää, kirjoittaa Maria Vanha-Similä Jyväskylän yliopistosta.

Tyttöjä ja naisia bussipysäkillä maalaismaisemassa. Kuva: Teuvo Kanerva, 1964, Museovirasto, historian kuvakokoelma. CC BY 4.0

Julkaistu 5.12.2024

Teksti: Maria Vanha-Similä | **Kuvat:** Museovirasto ja Sarka-museo

Vaikka maaseudun naiset ovat olleet innokkaita maaltamuuttajia, heillä on ollut keskeinen rooli maaseudun arjessa ja kehityksessä. Maaseudun naisilla on ollut tärkeä osa itsenäisen Suomen ja hyvinvointivaltion rakentamisessa.

Toisen maailmansodan jälkeen Suomessa maaseutu kuhisi ihmisiä ja elämää. Siirtolaiset ja rintamamiesperheet aloittelivat uutta elämää vastaperustetuilla pientiloilla, jotka osaltaan ylläpitivät maaseutuväestön korkeaa määrää.

Maaseudun naiset pääasiassa asuivat, elivät ja työskentelivät maataloilla, mutta töitä löytyi yhä useammin myös kodin ulkopuolelta.

Esimerkiksi ennen monella kirkonkylällä oli useammankin pankin haarakonttori, jotka tarjosivat töitä myös maaseudun naisille.

Pankkien toiminta oli hyvin säädeltyä ja niiden oli mahdollista kilpailla lähinnä konttoreiden määrällä ja sijainnilla.

Maataloilla arki oli pitkälti sukupuolittunutta. Naiset yleensä vastasivat ruoanvalmistuksesta, kodin- ja lastenhoidosta sekä karjanhoidosta. Suomessa lehmät ovat kiinteästi liittyneet naisiin, sillä vasta lypsykoneiden yleistymisen myötä 1960–1970-luvuilla naisten ohella myös miehet ryhtyivät lypsämään. Vielä 1950-luvulla vain harvalla maatilalla oli lypsykone, mutta vähitellen ne yleistyivät myös pienemmillä tiloilla. Maitotilit toivat säännöllistä rahatuloa tiloille.

Maatalojen naisten arkeen vaikutti vesijohtojen ja viemäreiden kaupunkeja hitaampi yleistyminen maaseudulla. Vain kymmenellä prosentilla maalaistaloista oli vesijohto sekä asuintaloon että navettaan 1950-luvun alussa. Tämä tiesi naisille ahkeraa vedenkantoa, sillä usein se kuului naisten tehtäviin. Kevennystä vedenkantoon toivat 1960-luvulla muovikämpärit, jotka olivat aikaisemmin käytettyjä sinkkiämpäreitä kevyempiä.

Karjanhoito kuului pitkään naisten töihin, vasta lypsykoneiden yleistymisen 1960-70 -luvuilla muutti sukupuolten työnjakoa. Kuva Ruovedeltä 1950-luvulla. Suomen maatalousmuseo Sarka, Minun maaseutuni -kokoelma.

Kodinkoneet muuttivat naisten arkea helpottamalla ja tehostamalla kotitöitä

Sotien jälkeen maatiloilla elettiin pitkälti omavaraistaloudessa ja hyödynnettiin ruokataloudessa omalta tilalta saatavia tuotteita, kuten lihaa, maitoa, kananmunia, viljaa ja marjoja. Kyläkaupoista ostettiin ruokatarpeita, joita ei itse voitu tilalla tuottaa, kuten kahvia, sokeria ja suolaa. Vähitellen ostosvalikoima laajeni ja myös kodinkoneuutuudet löysivät maatiloille. Tosin ne vaativat ensin muita uudistuksia toimiakseen, kuten sähköt ja vesijohdon.

Ruokaa maaseudulla valmistettiin puuhelloilla ja leivinuuneissa, mutta keittolevyjä ja sähköliesiä hankittiin vähitellen myös maalaistaloihin. Aluksi lähinnä kahvinkeittoon ja kesäkäyttöön. Naisten töistä erityisen raskasta oli pyykinpesu, joten pyykkikoneet toivat tähän kaivattua helpotusta.

Maalaistaloissa oli usein maakellari, mutta 1960-luvulla Suomessa yleistyneet jääkaapit tehostivat naisten arkea, kun matkat kellariin harvenivat.

Jääkaapin myötä ruokaa oli mahdollista valmistaa kerralla useammalle aterialle eikä kaikkea valmistettua ruokaa tarvinnut enää syödä samana päivänä. Erityisesti maatiloilla innostuttiin 1970-luvulla pakastimista, jonne sai säilöttyä tilan omia tuotteita.

Nainen ja lapsi asioivat Postisäästöpankissa Kurussa. Kuva Pekka Kyytinen, 1968. Museovirasto, Kansatieteen kuvakokoelma, Pekka Kyytisen kokoelma. CC BT 4.0

Kaupunkeihin muuttaneiden naisten suhde maaseutuun säilyi

Ihmiset muuttivat maalta kaupunkiin jo 1950-luvulla, mutta vasta 1960-luvun jälkipuolen ja 1970-luvun alun ennätysmäinen muuttoliike kasvatti kaupunkien väkimäärän maaseutua suuremmaksi.

Eriyisen innokkaita maaltamuuttajia olivat nuoret naiset. He lähtivät töiden perässä kaupunkiin ja teollisuuspaikkakunnille sekä Ruotsiin, mutta erityisesti 1960-luvulta lähtien myös lisääntyneet opiskelumahdollisuudet tarjosivat lisää vaihtoehtoja naisille. Julkisen sektorin, kuten terveydenhuollon, voimakas kasvu ja kehittyminen 1950–1970-luvuilla tarjosi naisille työpaikkoja eri puolilla maata.

Maalaistaloissa kasvaneille, mutta kaupunkiin opiskelemaan ja töihin lähteneille naisille suhde maaseutuun säilyi usein tärkeänä.

Esimerkiksi ruoka saattoi toimia keskeisenä maaseutusuhteen ylläpitäjänä. Naiset olivat tottuneet jo nuoruudessaan tuottamaan ja valmistamaan ruokaa sekä välttämään ruokahävikkiä. Monelle myös kesämökistä muodostui tärkeä linkki lapsuuden ja nuoruuden maaseutuun.

Suomi kaupungistui eurooppalaisittain verrattain myöhään, joten monella suomalaisnaisella on omakohtaista kokemusta maaseudun arjesta. Ylisukupolviset muistot ja kokemukset siirtyvät eteenpäin tuleville sukupolville myös äitien ja isoäitien kautta.

Kirjoittaja on tutkijatohtori Jyväskylän yliopiston historian ja etnologian laitoksella ja toimii Maailojen naiset ja [Minun maaseutuni](#) -tutkimushankkeissa.

Jaa tämä artikkeli

Maria Vanha-Similä

Apurahatutkija, tohtorin tutkinto

Tilaa Jyväskylän yliopiston tieteen uutiskirje!

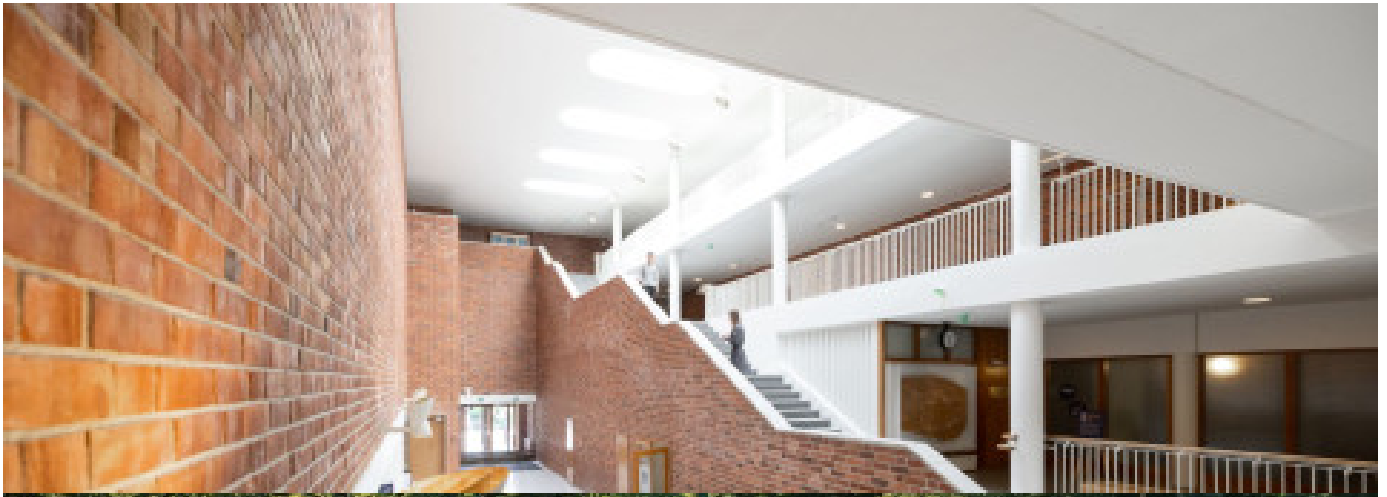
Tilaamalla Tiedonportti-uutiskirjeemme saat ajankohtaiset tiedeuutiset, -blogit ja -artikkelit suoraan sähköpostiisi. Voit perua kirjeen tilauksen koska tahansa.

[Tietosuojailmoitus](#)

Sähköpostiosoite

Tilaa uutiskirje

Aiheeseen liittyvä sisältö

Hanke

Minun maaseutuni. Ylisukupolvisuus, paikka ja sukupuoli suomalaisen maaseutusuhteen rakentajina.

Minun maaseutuni -tutkimushanke kiinnittää huomion maaseutuun liitettyjen kokemusten, muistojen ja merkitysten moninaisuuteen. Monitieteinen hanke tuottaa kokemushistoriallista tietoa maaseutusuhteen muutoksista 1990–2020-luvuilla.

Aiheeseen liittyviä uutisia

Blogikirjoitus
27.11.2024

Ihmismieliin kohdistuva sodankäynti murentaa yksilöitä, yhteisöjä ja yhteiskuntia

Perimmäisenä tarkoituksena on siis rapauttaa kohdeyleisön luottamusta yhteiskuntaan ja yhteisöön, käyttämällä hyväksi demokratioiden tunnuspiirteitä, kuten avointa yhteiskuntaa ja moniäänistä keskustelua, kirjoittaa Mari Puurunen.

Blogikirjoitus

12.11.2024

Koulussa on tärkeää tunnistaa nuoren osaaminen ja tuen tarve

Jos oppilas hallitsee heikosti koulun opetuskielen, osaamisen osoittamiseen on tarjottava myös vaihtoehtoisia tapoja, kirjoittaa Jonna Pulkkinen Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksesta.

Blogikirjoitus

29.10.2024

Sosiaalisten taitojen merkitys on nousussa työmarkkinoilla

Persoonallisuuden piirteillä on huomattava yhteys työmarkkinoilla menestymiseen, kirjoittaa professori Jutta Viinikainen Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulusta.

Jyväskylän yliopisto

Seminaarinkatu 15
(Kirjaamo ja arkisto)
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto
Vaihde (014) 260 1211

[Yhteystiedot](#) | [Kartat](#)
[HelpJYU-palveluportaali](#)

Y-tunnus 0245894-7
[Yliopiston laskutusosoitteet](#)

[Anna palautetta sivustosta](#)

[Evästeasetukset](#)

Seuraa meitä

[Tietosuojailmoitus](#)

[Saavutettavuusseloste](#)

[Intranet Uno](#)

[Henkilökunnan kirjautuminen](#)